

Putování za hvězdou a elixírem

D. H.

O s o b y:

1. hvězdář

2. hvězdář

alchymista

Herodes

dvořan /pobočník/

1. zákoník

2. zákoník

1. betlémská žena

2. betlémská žena

3. betlémská žena

1. pastýř

2. pastýř

Josef

němé role: Herodovy strážce, otrokyně s vějíři, další zákoníci, další pastýři, Marie, herci představující velbloudy zpěváci a zpěvačky

1. obraz: Na hvězdárně

Vnitřek astronomické pozorovatelny. Na stěně jsou vodní hodiny /klepsyndra/ a babylonské zobrazení světa. Jeden astronom se dívá z okna pozorovací trubici, druhý sedí u stolu.

1. hvězdář Dnes už toho musím nechat,
z koukání mě bolí oči.
Před nimi mi tančí mžitky,
občas se mi hlava točí.
Za chvíli se vydám domů,
už se mi tu hlídat nechce.
Po těch letech na hvězdárně
oslepnout bych mohl lehce.

2. hvězdář Ty si ale musíš vážit
téhle služby na hvězdárně!
Je to pro nás velká pocta!
Mnozí po ní touží marně.
Jenom kněží mohou spatřit
observatoř se svatyní
na vrcholu zikkuratu,
kam nemají přístup jiní.
Kromě toho Sippare má
pověst centra vzdělanosti.
Uchazečů o přijetí
bylo, a je vždycky dosti.
Jaká čest, že
~~Kromě toho~~ právě nyní
můžeme být svědky děje,
co se zcela výjimečně
na nebeské klenbě děje.

1. hvězdář Ano, vím, že na obloze
sledujeme /sledovat lze/ úkazy,
ke kterým jen velmi zřídka
ve vesmíru dochází.

Jupiter, ten hvězdný obr,
Saturnu se dotýká.
Je to jako nová hvězda
mimořádně veliká.
Jupiter je hvězda /symbol/ králů,
Saturn je však záhada.
Co tě nad tou konstelací
v této chvíli napadá?

2. hvězdář

Patrně už vyprávěl jsem,
jak sem přišli moji předci -
žádná šlechta, ale jenom
zotročení Izraelci.
Jejich vlast, zem izraelská,
na západě rozkládá se
a dle zdejších hvězdopřevců
Saturna má za ochránce.
Jupiter a Saturn tedy
svým sblížením /svou konjunkcí/ naznačují,
že se právě nyní zrodí
mocný vladař v Izraeli.

1. hvězdář

Možná, že to dokonce je
vládce světa, král všech králů,
když se samo nebe snaží
zjevit jeho moc a slávu.
Co kdybychom zkusili to
najít toho vládce světa?
K čemu vlastně dovedla nás
naše moudrost za ta léta?
Nechce se mi jenom čekat,
až mě stáří skosí. Ne, ne!
Putování za poznáním
rozhodně je vždycky cenné.
Snad nám ona zvláštní hvězda,
kterou jsme tu objevili,
bude jako ukazatel,
který vede lidstvo k cíli.

2. hvězdář

Domnívám se, že bych z nouze /cestou/
svedl dělat tlumočnicka,
i když znalost řeči předků
je už u mne neveliká.

Rozhrne se závěs u vchodu a vstoupí zadýchaně tlustý alchymista.

Alchymista

Uf, ty schody! Nevadí vám
denně šlapat tuhle výšku?
Příliš velký pohyb nikdy
neprospíval mému bříšku.

1. hvězdář

Co tu v noci pohledává
přední dvorní alchymista?
Jaká vážná záležitost
přivedla tě v tato místa?

Alchymista

Abych vás moc nenapínal,
v kostce řeknu, o co kráčí:
z vůle jeho veličenstva
málem jsem už /byl/ o krk kratší.
Jistě vám je dobře známo,
že náš pán se bojí smrti
a chce /chtěl/, abych pomohl mu
z jejích spárů vyváznouti.
Namíchal jsem tedy tin-tan,
žen-šen, kořen z mandragory
a sto dalších kvintesencí.
Byly toho celé hory!
Když však jeho veličenstvo
napilo se elixíru,
zařvalo, ať rychle zmizím -
tam, kde nechal tesař díru.
U dvora jsem v nemilosti,
čeká mě jen živoření.
Kam se mám teď rychle podít?
Radte, páni přeučení!

2. hvězdář

Právě jsme se zabývali
zcela novým nápadem,
vypravit se do ciziny -
tam, kde leží judská zem.
V Judei či Izraeli
má se zrodit podle hvězd
slavný král - a uvítat ho,
to by byla pro nás čest.
Jestli chceš, tak pojed' s námi!
Vyhneš se tak vyhnanství.
Budeš pryč, až zítra ráno
o útěku tvůj pán zví.
Přestaň myslet na potíže
a teď pěkně rychle jdi
připravit si zavazadla!
Ponesou je velbloudi.

Konec obrazu.

Písnička „Houpy, houpy“. Při písničce vždy dva a dva herci skrytí pod příkrývkami předvádějí klusající velbloudy.

Houpy, houpy, houpy, houpy
táhnou pískem velbloudi.
Znají dobře tuhle cestu,
a tak hned tak nezbloudí.
Nerozumně ale jedná
ten, kdo cestu opouští!
Stává se, že žárem, žízni
bídne zhyne na poušti.

Houpy, houpy, houpy, houpy
jako koráb na moři
umí velbloud zdolat plavbu
přes duny a pohoří.
Říká se mu mimochodník,
chůzi má dost podivnou:
levou přední s levou zadní
zvedá vždycky najednou.

/... Říká se mu mimochodník,
počíná si úžasně:
levé nohy a pak pravé
zvedá vždycky současně./

Houpy, houpy, houpy, houpy
karavana drží směr
k místům, jež /co/ jim ukázalo
duo Saturn Jupiter -
tam, kde už se možná zrodil
nebo teprv zrodí Král,
který dávné Boží plány
posune zas o kus dál.

2. obraz: U Heroda

Královská síň. Na trůnu odpočívá král, před ním na schodu sedí dvořan-pobočník. Po stranách stojí otrokyně s vějíři a ozbrojené stráže. V pozadí je naznačené sloupoví, mezi nímž je vidět venkovní palma.

Dvořan Proč se dívá zachmuřeně
 můj pán velký Herodes?
 Kolik různých velkých činů
 za sebou máš, králi, dnes!
 Paláce jsi vybudoval,
 přestavěl jsi zdejší chrám.
 Římský císař je tvůj přítel.
 To přec nejlíp víš ty sám.

Herodes Přestaň už s tím lichocením!
 Nevíš vůbec, jak mi je!
 Spousta skrytých intrikánů
 proti mně se buntuje.
 Nemám vůbec chvilku klidu,
 ohrožen jsem ze všech stran.
 Zbytečné jsou všechny stráže,
 jed je v číších přimíchán.
 Strašidla se po mně sápu,
 nevím, kde se zastaví.
 Na obranu nezbyvá mi
 nic než další popravy.

Dvořan Slyšel jsem, že ve městě jsou
 od včerejška cizinci.
 Hovoří prý trochu jinak,
 nežli mluví našinci.
 Oděv mají přepychový -
 samý kašmír, samý kment.
 I z toho, jak vystupují,
 patrný je Orient.

Herodes Docela mne kupodivu
zaujal dnes raport tvůj.
Co se ještě o nich říká?
Vzpomínej a pokračuj!

Dvořan Tvrdí prý, že v naší zemi
přišlo na svět božské děcko,
které bude míti sílu
od základů změnit všecko.
Hvězdy prý to dosvědčují /dokazují/,
což důkazem jasným jim je,
že ten chlapec bude psáti
novou éru historie.

Herodes Cože? Tady v judské zemi /v Izraeli/
má se zrodit božský král?
Jaký původ měl by míti?
Kde by se tu náhle vzal?
Rozmanitých konkurentů
zažil jsem už celkem dost,
vždy jsem se však tvrdě bránil,
nebral jsem je na milost.

/obrací se na dvořana/ Teď však jdi a pěkně rychle
sežeň /přiveď/ všechny moje rádce -
přední kněze, zákoníky!
Poradím se s nimi krátce.
Třebaže je moc rád nemám,
aspoň nejsou šarlatáni.
Vyznají se dobře v bibli,
citují ji na počkání.

Dvořan odejde a za chvíli přivede kněze a zákoníky, kteří nesou
svitky a knihy Písma.

Herodes Moji drazí odborníci,
písmáci a bohoslovci,
mám tu problém, ale doufám,
že budete s to jej zmoci:
Kdy a kde se podle Písem /Písma/

narodit má božský vládce,
který bude vládnout světu?
Odpovězte jasně, krátce!

Zákoníci dají hlavy dohromady, chvíli se polohlasně dohadují, také nahlédnou do knih. Po krátké poradě promluví jejich mluvčí.

1. zákoník Podle svitku Micheáše
přicházel by v úvahu
vládce z rodu Davidova.
Má mít zvláštní povahu:
ztělesnit má Boží pokoj
nabízený lidem všem,
zároveň však měl by časem
podmanit si celou zem.

2. zákoník Jako pastýř bude pásti
jedince i národy,
jeho ovce si však budou
užívatí svobody.
Kdy by se to mělo státi,
proroctví nám neříká.
Událost to ale bude
světodějná, veliká.

Herodes Mlčte! Vůbec se mi nezdá
tahle divná /trhlá/ předpověď.
Jděte k šípku s proroctvími!
Radši rychle zmizte teď!

Zákoníci odcházejí a král se obrací k dvořanovi.

Herodes Rád bych měl už ve všem jasno.
Ty cizince přiveď ke mně!
Nenuť je však příliš tvrdě,
naopak je pozvi jemně!

Venku se ozvou lidské hlasy i další zvuky. Dvořan jde dozadu ke sloupořadí, vyhlíží ven a obrací se ke králi.

Dvořan

Hlásím, pane, právě nyní
s velbloudy sem dorazili.
Nemusím je tedy shánět,
budou tady každou chvíli.

Otevřou se dveře, vstoupí hvězdáři a alchymista a padají před králem na zem.

1. hvězdář

Vznešený a slavný králi,
ať tě tvoje skutky chválí!
Podnikli jsme dlouhou cestu
končící až v tomto městu.
Zde i jinde v Izraeli
podnítil /způsobil/ jsi rozkvět skvělý.
Zrodil se však vládce jiný -
možná mezi tvými syny -
který bude vládnout světu.
Hvězdy tvrdí, že už je tu.

Herodes

Již jsem také slyšel o něm -
o chlapci, co spasí svět.
Jen co dojdou bližší zprávy,
vypravím se za ním hned.
Znalci bible shodují se,
že se zrodí v Betlémě.
Myšlenka, že uvidím ho,
dojímá a hřeje mě.
Jedte se mu pokloniti!
Pak se vraťte zase sem!
Povíte mi dopodrobna,
jak je to s tím dítětem.

Hvězdáři a alchymista se opět pokloní králi. Než však odejdou, obracejí se ještě k posluchačům.

2. hvězdář

Doufám, že se pokloníme
k zemi možná ještě dnes
slavnějšímu panovníku,
než je tenhle Herodes.

Alchymista

A já doufám, že bych mohl
u dítěte z Betléma
najít to, co marně hledám.
Snad má cesta smysl má.
Víte přec, že hledám recept /návod/
na elixír života
a že moje bádání je
jedna velká trampota.
Když se ale vrátím domů
se zázračným nápojem,
čeká na mne tučná renta.
Tím si zcela jistý jsem.

Odejdou.

Konec obrazu.

Než se změní scéna, ozývá se orientální hudba.

3. obraz: Před Betlémem

V pozadí je naznačeno město Betlém. Vpředu je studna, vedle ní vědro s provazem. Od Betléma přicházejí tři ženy se džbány. První odklopí dřevěné víko studny.

1. žena

Štěstí, že je ještě tady
tahle stará studnice!
V posledních dnech konzum vody
stoupl v městě velice.
Nejen ale pitná voda,
také voda v cisternách
pro osly a pro dobytek
klesla silně pod svůj práh.
Není divu! Tolik lidí
přijelo sem ze všech stran.
Na takovou mačkanici
není Betlém přichystán.
A to všechno kvůli tomu
daňovému sčítání /příznání!/
Císař pán si zamane - a
odnesou to poddaní.
Bylo nutné, aby všichni
do Betléma jezdili,
když už dávno nejsou všichni
Betlémáci rodilí?

2. žena

Jestlipak jste to už, ženské,
od někoho slyšely,
co se stalo dneska v noci
v jedné zdejší maštali?
Cizí dívka prý tam na svět
zdravé děcko přivedla -
těsně vedle mezků, co tam
nocují vždy bez sedla.
Žádná coura to však není!
Má staršího manžela.
Není tedy žádný důvod,
aby se snad styděla.

Ostudné je, že jim nocleh
nenabídla /neposkytla/ hospoda
a že ženě v těžké chvílce
nikdo ruku nepodá!
Sama bych ty ubožáky
uvítala pod náš krov.
Určitě bych pro rodičku
měla též pár vlídných slov.

3. žena

Člověk pozdě honí bycha!
Teď sledujte silnici!
Kampak mají namířeno
tihle nóbl poutníci?
Ti rozhodně nejdnou sem
dát se zapsat do lejster!
Na turbanech mají množství
výšivek a pestrých per.
Raději však měly bychom
popadnout své amfory!
Nevíme, co pod tím zlatem
ukrývá se za tvory!

Dají si džbány na ramena a rychle odcupitají směrem k Betlému.
Z opačné strany se blíží a sílí orientální hudba, kterou končil 2.
obraz. Objeví se hvězdáři s alchymistou, eventuálně velbloud. Muži
nesou drobné předměty, které odloží na okraj studny - měšec,
dřevěnou kazetu a dózu.

1. hvězdář

Než vstoupíme do Betléma,
musíme si rozmyslet,
s čím před prince /chlapce/ předstoupíme.
Zopakujme si to hned!
Tady vezu ryzí zlato /zlaté plíšky/
z dalekého Ofíru.
{ Jeho krása nezadá si
s leskem třpytných safírů.

2. hvězdář

Co vidíte v téhle schránce,
ze Sippare dobře znáte.

Kadidlová vůně vždycky
sytila /plnila/ to místo svaté.

Alchymista

Protože jsem také lékař,
gileádský balzám vezu.
Z vonné myrhy vyrábí se,
vozí se i do Efezu.
Nevím, jestli tenhle balzám
znají také lidé zdejší.
U nás si jej mohou dopřát
jenom vrstvy zámožnější.

Od Betléma přicházejí pastýři s ovčáckými holemi a vzrušeně si
povídají. Před cizinci se zarazí a zvědavě je okukují.

2. hvězdář /překladatel/

Pokoj s vámi, dobří muži!
Přicházíte z Betléma?
Je vám známo o tom městu,
jaký význam vlastně má?

1. pastýř

To bych řekl, že má význam!
Zde se zrodil a též žil
David, který dynastii
našich králů založil.
Kromě toho včera v noci
zažili jsme přímo div,
něco, co se v těchhle místech
neudálo nikdy dřív.
Anděl se nám náhle zjevil,
když jsme bděli u svých stád.
Mluvím pravdu. Na mou duši!
Pochybnosti máte snad?

2. pastýř

A ten anděl oslovil nás:
máme nechat ovce být /máme ovce opustit/
a hned spěchat do Betléma
Kristu se tam poklonit.
Krista čili Mesiáše
stovky roků čekáme,

kdy se ale zjeví světu,
to bohužel neznáme.

1. hvězdář

Zdá se mi, že ten váš Kristus
mohl by být tentýž muž,
kvůli němuž přijeli jsme.
Snad náš pochod skončí už.
Snad váš Kristus totožný je
s oním králem, jehož pěst
bude pevně vládnout světu.
Tak to říká mluva hvězd.

1. pastýř

Nevěř hvězdám, jejich mluva
nemůže být pravdivá.
Spása není v tvrdých pěstech.
V jiných rukou spočívá.

2. pastýř

Podle výzvy andělovy
hledali jsme děťátko.
Ač je právě soupis lidu,
našli jsme ho zakrátko.
Neleželo v panském domě
jemnou látkou přikryté.
Spalo v chlévě pro dobytek
v obyčejném korytě.

1. pastýř

Nyní ale chceme svědčit
všem, co cestou potkáme,
o tom, jak Bůh splnil sliby.
Jeho slovo nezklame.
I vy, až se pokloníte
majestátu Dítěte,
určitě též ve své vlasti
o něm svědčit budete.

Obě skupiny se rozejdou.

Konec obrazu

Písnička „O mudrcích od východu“

O mudrcích od východu
vypravuje Písmo svaté,
že přivezli ze své vlasti
Ježíšovi šperky zlaté,
kadidlo a vonnou myrhu
z kapek vzácné pryskyřice.
Kdoví, možná, že těch darů
bylo ještě mnohem více.

Naopak když bible mluví
o pasácích od Betléma,
o darech, jež /co/ Pánu dali,
sebemenší zmínku nemá.
Nic mu zřejmě nepřinesli,
byli to jen chudí lidé.
Navíc předem netušili,
kdy Spasitel na svět přijde.

Ani my ti neneseme
žádné dary, božský Pane.
Prosíme však, ať tvá láska
žehnatí nám nepřestane!
Ty sám naplň svými dary
naše chudé, prázdné ruce!
Skláníme se před jeslemi
svého Dárce, Dobrodince.

4. obraz: **Ve chlévě**

Holý chlév, po zemi je rozházeno trochu slámy. Vpředu sedí Marie u jeslí, do nichž není vidět. Josef věší na šňůru látkové plínky.

Josef Už abychom byli odtud
 pěkně doma, v Nazaretu.
 V tomhle chlévě nechci tvrdnout.
 Smrad /Puch/a hrozná špína je tu.
/k Marii/ Jestli se už cítíš lépe,
 posadíš se na oslíka,
 na cestu je přichystaný
 a již venku na nás hýká./Zvenčí se ozývá „i-á“/
/po chvíli/ Děťátko ti na klín podám,
 přikryješ ho rouškou z hlavy
 a pak odsud vyrazíme.
 Už jsem celý nedočkavý.

Ozvou se kroky a dovnitř vejdou hvězdáři a alchymista.

1. hvězdář Jsme tu dobře? Prý se tady
 narodilo božské dítě!
 Jeho hvězda nápadná je
 vždycky ještě na úsvitě.

Josef Jestli je to božské dítě,
 nejsem s to vám povědět.
 Bezpečně však můžu tvrdit:
 Bohu patří v š e c h n y děti .
/Hosté padají na zem a pokládají před jesle dary./
 Co to tady vyvádíte,
 naši hosté urození?
 To je přece jenom chlapec /synek/
 tesaře a prosté ženy!

1. hvězdář Vítej na svět, božské dítě,
 narozené z božské matky!

Naše oči spatřily tě,
/za čím šli jsme, to jsme našli,/
můžeme se rozjet zpátky.

Josef Cože? Jaká božská matka?
Musím žasnout ještě více.
Marie je a vždy bude
obyčejná smrtelnice.
Mnoho toho nenamluví,
zaražená zdá se asi,
ale všechno, co se děje,
do srdíčka ukládá si.
Až však klouček povyroste,
až se třebaš v davu /v městě/ztratíš,
však ona se bude umět
rázně ozvat jeho máti!
Za ty dary v každém pádu
upřímně vám děkujeme.
Dobře vím, že patří chlapci,
který zatím v péči je mé.

2. hvězdář Přátelé, teď prohlašuji,
/k druhům a divákům/že jsme velcí šťastlivci.
O tom, co jsem dneska prožil,
v naší vlasti mluvit /svědčit/ chci.
Setkati se s živým Pánem,
víc je nežli objevit
na obloze novou hvězdu,
co /jež/ má obzvlášť jasný svit.

Alchymista Až se vrátím k veličenstvu,
chci mu předat tuto víru:
věčný život má zdroj v Kristu,
a ne v žádném elixíru.
Snad ho přešlo rozhořčení,
snad mi zas svou přízeň /můj důchod/ vrátí.
Naše cesta do Betléma stála za to, moji zlatí.

Konec obrazu

Nastoupí všichni účinkující i další chlapci a děvčata a zpívají písničku „Na nebeském moři“:

Na nebeském moři
jako maják hoří
v noci hvězda tajemná.
Oznamuje světu,
že Spasitel je tu
a že každý k němu spěchat má.

Nechceme jít sami.
Vydejte se s námi
za tou hvězdou tajemnou /betlémskou/!
Život vám to změní.
Nejen vyvolení,
ale všichni k cestě /na pouť/ zváni jsou.

Na tu cestu /hvězdu/ vsaďte
měďáky i zlaté,
všechnu svoji naději!
Je to velká šance!
Sám Bůh nám ji dát chce.
Neváhejte tedy raději!

Konec hry